

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V obrambo domače obrtnije.

III.

Postava nemške države od 18. julija 1881 pospešuje in priporoča živo v korist domače obrti obligatorične zadruge. Po naši misli so v resnici take obrne družbe nekakov centrum, okrog katerih se zbira ali snuje ves napredek, ves blagor in gorje posamezne obrti. One so ali naj bodo nekako neodvisno mejstanovno sodišče v obrtnih zadevah, nekakov zavod, ki odreja pošteno in večje rokodelstvo, ter mu daje materialne in duševne pomočke na roko zoper sovražno konkurenco od zunaj.

Raz tega stališča bi mi pripisovali obrtnim za drugam posebno nalogo za društveno pridobitev danes neizogibljivih tehničnih pomočkov, ki so bili doslej le v rokah kapitala ali velikih fabrikantov, drugič sistematično in trdno urejenje ter reorganizacijo rokodelskega poučevanja in rokodelskih učencev in pomočnikov, in tretjič izvolitev posameznih odborov za potrebno inicijativo pri obrtnih podjetjih, oziroma stalen referat z vrhovnim pokroviteljstvom obrti z državnimi oblastmi.

V prvem svojem članku smo dokazovali, da je kapital ali v ožjem pomenu napredek mehanike združen v jedni roki kriv žalostnih sedanjih obrtnijskih razmer.

Sodil bi nas bil lahko v naglici kdo, da pridignemo komunizem ali da se protivimo v korist posameznega rokodelca občenemu svetovnemu napredku in omiki. To pa nij tako. Mi protestiramo proti centralizaciji napredka v posamezne firme, iznajdbe na polji mehanike pa pozdravljamo najgorkeje kot pomočnico trpečemu človeštvu.

Zaradi tega naglašamo, da je glaven nalog države ali obrtnih zadrug, da skrbé, kako se more okoristiti vsak rokodelca s temi mehaničnimi pripomočki pri svojem delu, a ne samo kapitalist.

Krojač, ki dan danes ne premore ali nijma šivalnega stroja, ne more postati mojster, ker si s samo šivanko prisluži komaj neslanega kropa. Jednako je skoraj pri vsacem drugem obrtu.

Skrb obrtnih zadrug naj bode torej pridobitev mehaničnih pomočkov za svoje ude kolikor mogoče po nizkej ceni, ali da si jih omišljajo same, ter storé vse potrebne korake, da se ne zavira po velikih podjetnikih delo iz rok marljivega rokodelca.

Jasno je torej, kako imeniten je posel uže v tem posameznem oddelku zadruge, ki zahteva mnogo duha in špekulacije, največ pa požrtvovanja v občno korist in v obrambo svojega delokroga.

Dejali smo dalje, da je nepopisljivo važna uredba in reorganizacija rokodelskega poučevanja in razmere rokodelskih pomočnikov.

Do sedaj se je storilo v tej zadevi celo malo ali pa so vladale pomanjkljive in slabo nadzorovane postave. Vsak, kdor je imel kolikor toliko lastnega dela, sprejemal je učence v pouk in pomagače, naj so izvedeni ali ne.

Zaradi tega izdeloval je tudi slabo svoja naročila in konkurenci po fabrikah so bila odprta vrata na stežaj. Tudi nij bilo mej njegovim in fabriškim fabrikatom več potov mnogo ali nič kvalitetnega razločka.

Mi sodimo, da naj se na tem potu stavijo ozke in natanko določene meje.

Učence sprejemaj v pouk le tisti, ki je pravi mojster. Gleda naj se na starost in šolanje učenca in določijo naj se leta, ki ga po komisijoneli sedbi kvalificirajo za pomočnika.

Skrbi naj se povrh za obrtne in rokodelske šole, ki pripomagajo na potu teorije mojstrovej praksi in kažejo na napredek v tujstvu in najnovejše iznajdbe na polji mehanike in splošne ročnosti. Potem se opusti po naši misli tudi lahko ono rokodelsko potovanje križem sveta, ki navadno le razvadi in omehkuži delavca, ter ga stori za svoj navadno skromni delokrog pozneje nezadovoljnega.

Naposled naj se stavijo natančni pogoji, po katerih more postati pomočnik mojster. Olajšuje naj se po materialnih pomočkih začetek lastnega delokroga. Dejali smo, da bi bil naposled stalen tehničen odbor za potrebno inicijativo pri obrtnih podjetjih največje važnosti.

Baš tu bi posegla lahko vlada srečno v žalosten stan obrtnih razmer, ko bi se ozirala pri oddaji državnih obrtnih izdelkov na posamezne domače obrtnike, ter preprečila konkurenco zunanega kapitala.

A tu kakor povsod je treba ozke dotike poduzetnikov z oddajateljem dela in potrebnega zaupanja in garancije za pošteno izvrševanje stavljenih pogojev.

Posamezen delavec nijma niti kapitala, niti potrebne avtoritete, kar nadomesti lahko znano ime te in one obrtne zadruge.

Neizogibljivo potreben pri vsakej zadruzi bi bil tudi komité, ki naj bi se pečal jedino z napredkom v svetovnem obrtu, ter po svojem znanstvenem delovanju iskal dotike z najnovejšimi iznajdbami, ter varoval po tem potu svojo zadrugo tehnične konkurence od zunaj.

To je dan danes skoraj naj bolj važno vprašanje v pešajočej domačej obrtniji, ker baš v tej stroki si ne more pomoči posamezen obrtnik, ker mu manjka navadno potrebnih vednostij, časa in kapitala. „Viribus unitis“ naj bode naše gaslo, v njih je moč, brez njih beda in poguba.

Liberius.

Magjarsko postopanje proti Slovakom.

Odprimo kjer hočemo knjigo najnovejše povesti Slovakov, pišejo „Narodni Listy“, povsod najdemo v njej s črnimi črkami zapisano staro krivico, ki jim jo prizadevajo Magjari. Prebogata je vsebina te žalostne knjige. V to tožno povest slovaških muk in krivic napisal je 18. dne t. m. glavni konvent evangeljske cerkve na Ogrskem nov list, krvav list, na katerem zopet čitamo staro pesem o krivicah, ki se dogajajo Slovakom od strani magjarskih sodržavljancev. Na tem listu je govor o panslavizmu, ki naj je razširjen mej slovaško mladino in o sredstvih, s katerimi naj bi se zaprečilo daljno širjenje tega panslavizma. Lahko bi se tu ugovarjalo, da nijma cer-

LISTEK.

Drag medved.

(Povest. Ruski spisal M. Rudakov, poslovenil Kmetov.)

(Dalje.)

In kaj menite sem jaz naredil naslušavši se njegove pripovedi? . . . Jaz jel sem ga odgovarjati od obljube. Kadar se spomnim — postane me sram! Pravim mu, da od lova ne nastane človeku nikaka beda, a če se je z njim dogodila taka nesreča, je to le od vodke, — v tem imel sem, kakor vidite, tudi prav; a vender, ko sem ga jel pregovarjati o tem, da naj obljubo svojo prelomi, da to nij nikaka velika nesreča, — moral bi me bil pretepst: lehkomišno ravnal sem jaz, norčeval sem se nad njegovim dobrim čuvstvom! . . . Malo tega: storivši glupost v besedi nadaljeval sem jo tudi v dejanji. Pri drugem prihodu podaril sem mu svojo staro jednocevko, torbico za patrone, torbo za divjačino z mrežico, psa

— jednoletnega prepeličarčka, z jedno besedo — napravil sem ga kar naravnost na lov.

Vasilij se je veselo odrekal od svojih podarkov in se mi zahvalil, kakor se mi je videlo, ne od vse duše.

No, za to trebalo je pogledati na Vasilija, ko je on v vsem orožji prvokrat šel z menoj na lov, da bi razumeli, kako dragi so mu bili ti moji podarki!

Njegova pritlična figura je prav vzrastla. On je tudi šel nekako posebno, prevalevaje se z boka na bok; neizmenljiva kapa njegova bila je pomaknjena na zatilnik in osepnično, dobrodušno lice sijalo je od take nepritvorne radosti in zadovoljnosti, da sem se jaz sam pri sebi radoval nad njim . . .

S temi podarki pridobil sem si jaz v Vasiliji takega prijatelja — tovariša po lovu, kakoršnega v petdesetletnem svojem lovu še nijsem imel in ne bodem imel!

In koliko sva midva pobila vsakovrstne divjačine! On streljal je slabše od mene, no za to pre-

kosil me je z neutrudljivostjo in drznostjo — lastnosti lastne samo pravemu lovcu. Za njega, kaže se, nij bilo ni jednega morčvirja, po katerem bi se on bal proiti in kojekako izkobacavši iz jedne tresine šel je ne zmené se naprej in zabredel v drugo. Tudi za obleko svojo se nij dosti brigal, kajti hodil je na lov vedno bos, v priprosti kmečki suknji z brezštevilnimi zaplatami; no v oktobru skočiti v vodo, če tudi v takej opravi, bode se težko komu zdelo prijetno, a z Vasilijem dogajalo se je to sploh in redno.

Nasledek te njegove drznosti bil je, da so bile najine trofeje po številu vsaki dan jednake . . .

Veselo prošla je za mene ta jesen. Veselo prošla je tudi zima: z Vasilijem hodil sem na lov za zajci po svežem snegu, za volki s prešičkom; kake petkrat sedel sem na vabi in nekoliko volkov končalo je od moje puške svoje življenje.

Nazadnje prišla je pomlad; nastopil je april, približala se je velikanoč — praznik, katerega jaz kot kristijan in kot lovec vedno pričakujem z ne-

kveni zbor s političnim vprašanjem nič opraviti, ampak da zamore le državna oblast tu posredovati, ako vidi da je treba. Ali ona ne more najti nobenega vzroka, da bi se umešavala v te zadeve, kajti, kar se v Magjarih imenuje panslavizem, nijma v sebi čisto nič za državo nevarnega. To je ideja, za katero nij noben paragraf v kazenskem zakoniku. Misli, dokler ne postanejo dejanja, se ne dadé preganjati, ampak so svobodne. „Die Gedanken sind zollfrei“.

To novo krivico, katero so Magjari zopet storili Slovacom, priobčuje peštanski dopisnik tako-le: V današnji (18. t. m.) seji glavnega zbora evangelijske cerkve bil je na dnevnem redu znani sklep potiskega okrožja, da naj bode panslavistična agitacija proglašena kanoničnim zločinom. Superintendent Štefan Czekuš prečita dotični predlog in omenja, da imajo cerkvene oblasti podpirati posvetne v njihovih namerah, da zadušé vsako agitacijo proti jedinstvu in celoti ogrske države ter napredku ogrskega naroda, posebno pa da zadušé panslavizem. (Odobranje.) Naj se tedaj proglasi: Kdor agitira proti domovini in se peča z vseslovansko propagando, nij vreden nikakoršne cerkvene časti in službe. (Odobranje.) Naš predlog, da se proglasi panslavizem kanoničnim zločinom, nij treba še natanko opravičevati in dokazovati, ker panslavizem ima za glavno svrhu to, da učini ogrsko državo in privede njen narod pod nadvlado Rusije. (Odobranje in nemir.)

Mirko Ivanka pravi, da bode stavil drug predlog, ker je prvi preoster in prestrog. On predlaga sledeče: 1. Cerkevne oblasti naj z vsemi močmi podpirajo posvetne, da se zabrani širiti panslavizem. 2. Dijaki, katerim se dokaže sodelovanje v protiogrskih (proti-magjarskih) demonstracijah in panslavistični propagandi, ne morejo dobiti in opravljati nobene cerkvene časti in službe, čeprav so sicer povsem sposobni za to. 3. Panslavisti ne morejo biti voljeni za cerkvene oskrbnike, in bogoslovci, ki nagibajo k panslavizmu, ne morejo biti posvečeni v mašnike. 4. Cerkvni funkcionarji, ki so udani panslavizmu, naj se pokličejo pred konsistorij. 5. Superintendentom se naroča, da naj to naredbo kar je moči ostro in strogo izvršujejo. (Eljen-klici.)

Vrhovni senjor Fran Križan: Prosim dovoljenja, da smem svoje mnenje izraziti v slovaškem jeziku. (Na te slovaške besede nastane strašan krik. Govornik nadaljuje magjarski:) Leta 1867. ukrenil je konvent, da se sme v cerkvenih zbiorih rabiti tudi slovaški jezik, prosim torej, da poslušate moj slovaški govor. (Graja in upitje.)

Predsednik: Nobeden ne brani Vašej velečastnosti, da bi se ne smela poslužiti kakoršnegakoli jezika, ki je običajen v tej deželi; toda Vaša velečastnost lahko sama uvidi, da je zanjo samo najugodnejše, ako govori v jeziku vsem razumljivem. (Burni eljen-klici.)

Križan (nadaljujoč magjarski): Dobri dve tretjini v tem zboru govorite slovaški. (Glasovi: „nij res!“) Torej bodem govoril v slovaškem jeziku. (Glasovi: Saj znate dobro magjarski! — Čujmo!

Čujmo! Govornik govori slovaški, pa se ne razume nobena beseda zaradi silnega krika, ki ga zaženo drugi udje zbornice. Še le, ko začne govornik zopet magjarski, preneha nekoliko ta hrup): Visoki konvent nijma pravice storiti kanoničen zakon; to zamore samo synoda. Slovesno naglašam tu kot duhovnik, da ljubim domovino; (Glasovi: ali magyarország?) da, ljubim svojo ogrsko domovino! (Glasni eljen-klici.) V dokaz tega navajam, da, kakor sem ubog duhovnik, nijsem hotel iti iz svoje domovine, ter sem odbil dve bogati fari, ki ste mi bile ponujani v Moravski, samo da zamorem ostati mej svojim ubogim, zapuščenim narodom. (Eljen!) Sovražen sem vsaki težnji, ki bi bila namerjena proti domovini, ali če se razume pod panslavizmom gojenje materinega jezika slovaškega in slovaške literature, ne morem in nečem se skladati z Vami, da naj se uduši in potlači takšen panslavizem. (Velik nemir.)

Po kratkej razpravi vzprejme se predlog Ivanke.

Besede čestitega in plemenitega duhovnika vzburilo so močno zbornico in to vzburenje širilo se je in se širi dalje po magjarskih krogih. Jeden magjarskih listov piše mej drugim: „Kar mi v Ogrski imenujemo panslavizem, je še jako daleč od panslavizma Katkova in Aksakova; kar pa karakterizuje ogrske panslaviste, to so sanjarije Slovakov, ki zahtevajo takšno avtonomijo, da bi narušila jedinstvo ogrske države“. — Slovaki zahtevajo del samouprave záse na lastnih tleh, in to v manje važnih zadevah, ki se nikakor ne tikajo celote države. To je vse. Politične misli te vrste se pa dadé ložje in bolje rešiti na drugačen način, kakor je boj cerkve proti „slovanskim sanjarijam“, ki bi lahko dovel do razkolništva mej cerkvijo in narodom.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. oktobra.

Vojno sodišče obsodilo je **Oberdanka** k smrti na vešalah. Zadnji čas je Oberdank vse obstal ter imenoval vse članove lige, v katerih imenu in naročilu je deloval. Upa se, da se zaradi tega pomilosti, dasiravno se nij priporočala milost od sodišča.

V včerajšnji seji **hrvatskega** sabora pričela se je v navzočnosti bana grofa Pejačevića in ministra Bedekovića razprava o poročilu odbora za uzakonenje krajiških naredeb. Poročevalce baron Ožegović ga prečita in priporoči v vzprejem. Mrazović in dr. A. Starčević dasta potem v imenu svojih strank izjavi, s katerima odbijata predloženo poročilo. Potem govoré poslanci dr. Arnold proti, Živković za, dr. D. Starčević, dr. Kosta Vojnović in Kamenar proti. Bartolović pride danes na vrsto. — Bartolović izstopi je iz kluba neodvisne narodne stranke, ker se v njem nij podpiral njegov amandement vladine predloge.

Znano je, da so 23. jul. v **Dombovaru** Ogrji napadli 16 hrvaških težakov, ki so delali na ondnotni železnici, ter jih brez vsacega razloga začeli klati in mesariti, ne da so mogli neoboroženi braniti se.

Štiri izmed njih so celo s kolibo vred sežgali. Zločincev nij bil nijeden ranjen in vender sedi trojica preživelih Hrvatov v dombovarskej ječi in magjarsko sodišče reklamira sedaj še pet delavcev kot krive, ter najdajst prič. Ogulinski glavar je sicer dotičnike poslal v Dombovar, a ljudstvo je s tem hudo razdraženo. Občinski načelniki in odličnjaki občin Ogulin, Modruč, Oštarije, Josefsthall, Tounj, Dubrave ter sorodniki odvedene petorice odposlali so o tej zadevi telegrame na Nj. Veličanstvo, proseč Najvišje pomoči v tej samooblastnej in vso pravo prezirajočej naredbi oholih Madjarov ter zahtevajoč strogo preiskavo.

O sedanjem položaji stvari v **Bosni in Hercegovini** piše dunajski dobro poučeni dopisnik „Golosu“: „Po poročilih kotorskih ne stoji v Bosni in Hercegovini vse tako na dobrem, kakor to rišejo službeni listi. Odvedenje Stojana Kovačevića nij razpršilo ustaše, ampak jih še le spodbudilo. Nekoliko dnij po njegovem odhodu iz Hercegovine sestavile so se ondi tri nove čete pod vodstvom Mandića, Pobrčića in Ilića, 600 mož, ki se potikajo po gorskih klancih Bileka in Nevesinja. Tudi v Bosni pokazale so se v novjšem času tri nove čete ter so posedle kraje mej Višegradom, Fočo in Čajnico. Osohe, ki so govorile z ustaši, pravijo, da vzlic velikej potrebi živeža in obleke nij oslabela njihova energija. Spomladi da pričakujejo konec svojim trpljenjem“.

Vnanje države.

Ko je **srbski** kralj Milan po svojem povratku v Beligrad stopil v cerkev, sproži udova polkovnika Markovića nanj samokres, pa kralja nij zadel strel. Marković je bil povodom Topoljske afere pred vojnim sodiščem v smrt obsojen in ustreljen.

O **Balkanu**: Poročali smo, da se je srbski kralj vrnil v Beligrad, ne da bi bil obiskal rumunskega kralja. Sedaj se širi vest, da je kralj Milan sicer to nameraval in želel, da se je pa kralj Karol sam odločno temu protivil. Uzroki tej neprijaznosti so neki osebnosti pa opravičeni. V obče so pa odnosi mej balkanskimi knezi taki, da nij misliti na zvezo, dokler se ne uvedejo republike. Tudi mej Črnogorci in Bulgari nij prave vzajemnosti; pavi dolže druge, da so nekako deležni albanskih nemirov. Milan in Nikita postala sta si bolj hladna, odkar je bil prvi proglašen kraljem ter začel prijateljski se z Avstrijo. Nekoliko ilustruje tudi to te odnošaje, da je ravnokar rumunska vlada pozvala svojega zastopnika iz Belgrada nazaj, in to nij bil noben drugi, nego polkovnik Catargiu, ujec in prijatelj Milanov, ter ga postavila v pokoj.

Bolj ko se bližajo na **Italijanskem** volitve, tem strastneje in živahneje je volilno gibanje. Nicotera je uže v drugič govoril, in sicer v Neapolji, ter izzival s svojim bojevitim govorom Depretisa. Tudi Crispi je zopet govoril v Palermi, večidel o gospodarstvenih stvareh. Omenjaje politike dejal je, da so ministri adoptirali politiko čistih rok, katera je sicer potrebna za znotraj, na zunaj pa je toliko časa nemogoča, dokler nij Italija dovolj močna, da tudi druge prisili biti čistih rok. Po tej politiki je prišlo do tega, da je Adrija postala avstrijska, sredozemsko morje pa francosko in angleško, ker manjka Italiji orožja in trdnjav. Če Depretis nij odločen nasprotnik izrednim vojskimim stroškom, je vse še na dobrem, v nasprotnem slučaju pa mu napove govornik hud boj. — Poslanik grof Ludolf in justični minister Zanardelli podala sta se bila v Neapolj, da bi z Mancinijem se dogovorila o izročitvi onih individuvov, ki so zapleteni v bombino afero. Mancini je baje zaradi prihodnjih volitev zoper vsako izročitev.

strpljivostjo. Vender sem v tem letu dočkal veliko noč neveselo: na četrti teden velikega posta zgrabila me je mrzlica in me je pustila v miru še le proti koncu velikega tedna in če sem se tudi v velikonočnih praznikih čutil popolnoma zdravega, bil sem vender tako slab, da o lovu še misliti nij bilo; a k mojemu gorju bila je velikanoč pozna in vreme prekrasno.

V četrtek na drugi teden po velikej noči prišel me je obiskat dolgočaseči se brez mene Vasilij in je prinesel v podarek petorico divjih rac. Jaz, se zna, sem se ga neizrečeno razveselil; jela sva se pogovarjati o lovu, o divjačini, z jedno besedo o stvareh, ki zanimajo same lovce.

— A pri nas, Jegor Demjanič, pokazala se je čudna žival: medved! dejal je nekako skrivnostno Vasilij, zadovolivši mojo radovednost, kar se tiče divjačine.

— Od kod pa je on k vam zabredel, v vašo goščo? Tako nazival sem jaz v šali gozd okolo Afanasjevke.

— Tatarom-sprevodnikom ušel je izpod samega mesta; oni ga zasledujejo . . . Da čuj! na njem je ovratnik in v ovratniku je baje 800 zašitih rubljev! . . .

— To, dragi moj, so uže prazne marne! Da je medved ušel sprevodniku — tega ne ovračam — to se lahko zgodi, kajti Tatar-sprevodniki so narod daleč netrezne žizni; no da bi Tatar zašil tako svoto v ovratnik medveda — to so čenče! Tatarji so narod trgovski, in če bi Tatar imel toliko denarja — spusti se takoj v trgovino in zmenja tako nevarno in malodobično življenje z drugim.

— Mogoče da vi govorite resnico, dejal je Vasilij, a gotovo je, da je na medvedu širok ovratnik in mu v ustnah visi veriga . . . To videli so mnogi kmetje, in so pri nas tudi uže šli na lov za njim!

— Kedo, kedaj?

Vasilij povedal mi je o zabavnem lovu. Kakih sedem vrst od Afanasjevke je selo Žarka ali Žar-

kovo — ne pomnim več dobro. V to selo peljal je kmet s svojo ženo kravo, ki sta jo nekje kupila. Najedenkrat prikaže se ta begli medved in — naravnost nanje . . . Onadva se ve da v beg. Pribežala sta v selo, sklicala ljudi in šli so iskat krave, za katero se je pognal medved. Kravo so našli do polovice snedeno, a o medvedu izginil je sled. Mej tem ko so se kmetje zbirali na lov, je medved dognal kravico, se od glada s slastjo najedel morebiti do tedaj nikoli ne pokušenega mesa, ter se prav mirno oddaljil . . . Kmetje vrnilo so se v selo s praznimi rokami.

Četvero iz njih, bivši uverjeni, da bode prišel medved po noči snest še ostalo kravo, dogovorili so se čakati in ubiti ga in na takov način obogatiti se s tatarskimi denarci. K njim pridružil se je selški cerkovnik, kateri, kakor je bilo videti, celo življenje še nij imel puške v roki a se je tudi odločil na tako nevarni lov iz dobičkarije.

(Dalje prih.)

Bolj mirno in zmerno kakor na Francoskem vedejo se socijalisti na Španskem. Te dni imela je takozvana „anarhistično-kolektivna“ delavska zveza v Sevilji shod in je izdala manifest na delavce, ki je nepričakovano zmeren. Iz njega se razvidi, da je ta zveza razdeljena v 215 družb s 615 sekcijami, vsega vkup obsega okoli 50.000 delavcev. Glede nalog in smotrov društvenih priporočila program pred vsem izogibanje vsakega razpora z obstoječimi razmerami in poudarja svojim društvenikom posebno skrbeti za to, da se dobro izurijo v svoji obrti in svoje otroke po možnosti šolajo.

Egiptska vlada potrdila je dogovor Broadleya in prokuratorja Borelli-beya. Angleški odvetniki pravijo, da je sedaj pričakovati lojalni in pravičen proces z ujetniki, ker so sedanji odnosi ugodnejši, kakor bi bili pri kakem angleškem vojnem sodišču. Odvetnika Napier in Broadley imela sta v soboto razgovor z Arabijem. On je zadovoljen z dosedanjimi naredbami gledé zagovorništvu in jima je pravil, da je bil dvakrat pretepan, od 10. septembra sem pa da se lepše ravna ž njim. Wilson predlaga, da se naj vseh osem glavnih zatožencev vkupe sodi.

Dopisi.

Iz Sevnice 23. oktobra. [Izvirni dopis.] Kar sem v zadnjem dopisu prerokoval, to se je danes uže začelo izpolnjevati. Noben narod ne trpi dolgo časa mej seboj človeka, kateri ima vse druge namene, nego našemu narodu pomagati na noge. Naš graščak nam je, ko je sevnško graščino kupil, obetal, da nam hoče biti podpora, kakor je bil njegov prednik. Izvolili smo ga v okrajni šolski svet, a ker se je našim težnjam nasprotnega kazal in imel vse druge namene, nego jih imamo mi, izbrusili smo ga iz okrajnega šolskega sveta. Pri današnji seji okrajnega šolskega sveta pa smo tudi g. Smrekarju, dosedanjemu načelniku okrajnega šolskega sveta dali odpust za vselej. Njegov naslednik je značajan in občesploštan mož g. Franjo Lenček, kateri tudi ob enem naznanil, da se bode od danes naprej uradovalo v našem jeziku. Tedaj še le g. Lenčeku je bilo pridržano, v Sevnici narodne zahteve kazati v dejanji ter jednakopravnost uvesti v javne urade. Slava vrlemu in neustrašenemu možu, ki se tako zmerno bojuje za naše svete pravice. — Prvo, kar bi mi kraj. šolski svet prosili, bi bila pač prav nujna potreba, da se uloži od strani krajnega šolskega sveta pritožba (protest) proti otvorenju nemške šole. Naj deželni šolski svet izve, da je tukajšnje ljudstvo narodno ter nasprotno vsem enakim demonstracijam. Če se pa vender dovoli na našo sramoto nemška šola, pritožili se bomo pri našem ministerstvu. Kdor hoče biti pri nas, naj govori naš jezik, in kdor ga ne zna, naj se ga uči. Dosti sramotno je za nas, da se še najdejo ljudje, ki se navdušujejo in učijo italijanščine, francoščine, angleščine, a za naš mili domači jezik ne najdejo časa, da bi se ga naučili.

Domače stvari.

— (Eksekutivni narodni volilni odbor) imel je sinoči sejo, v kateri se je sklenilo prihodnjo nedeljo 29. t. m. dopoldne ob 11. uri v dvorano čitalnice ljubljanske sklicati shod volilcev za predstoječo volitev v državni zbor.

— (Gladstone Strossmajeru.) Prvi angleški minister poslal je s posebnim pismom z 12. t. m. vladiki Strossmajeru o priliki blagoslovljenja cerkve v Djakovaru čestitko, katere konec slove tako: „Vi, preuzvišeni, ste sezidali in posvetili na slavo božjo in na spasenje duš stolno cerkev, katero kot veličastno opisujejo vsi, ki so jo videli, katera bode tudi druge navdihovala k plemenitemu tekmovanju, da dokažejo, da uzvišeni duh preteklih stoletij ni še povsem ugasnil“. Rekoč na dalje, da ga zadržujejo državni poslovi, biti navzočnim pri tako velikej slavnosti, poslovi se jako srčno od vladike: „Na jeden ali drug način, v katerem koli mestu, nadejam se vedno, priti z Vami skupaj prej nego umrjem, in ostajem vedno Vaš prijatelj in udani sluga M. Gladstone“.

— (Občni zbor društva „Narodni Dom“) bode še le v nedeljo 5. novembra t. l., ne pa 29. oktobra, kakor je bilo v št. 136 „Slov. Naroda“ naznanjeno, ker se je moral radi volilnega shoda preložiti na omenjeni dan.

— (Volitev državnega poslanca) za ljubljansko mesto bode, kakor smo uže naznanili, 9. novembra t. l. Mestni magistrat ljubljanski naznanja ravnokar, da leži zapisnik volilcev za državni zbor na ogled od 24. do uštetega 31. t. m. v magistratnem expeditu. Reklamacije, če je kdo neopravičeno upisan, ali pa izpuščen, morajo se uložiti najpozneje do 31. t. m. Ugovori po preteku tega dne uloženi, zavrnili se bodo kot prekasni. Volilne izkaznice določajo se volilec pravočasno. Ko bi pa kak volilec izkaznice iz katerega koli vzroka vsaj 24 ur pred voliltnim dnevom ne dobil, naj se za njo oglasi pri mestnem magistratu.

— (Za javno predavanje) na korist „Narodne šole“ oglašil se je g. profesor Senekovič, ne pa g. profesor Celestina, kakor je bilo včeraj poročano.

— (F. M. L. Eugen Müller), novi vojaški vrhovni poveljnik 28. peš-divizije na Kranjskem in Koroškem, prišel je včeraj iz Gradca z brzovlakom v Ljubljano. Danes prevzel je divizijsko poveljništvo in so se mu dopoldne ob 11. uri v prostorih vojaško-znanstvenega društva predstavljale vse vojaške oblasti. Stanoval bode F. M. L. Müller v Pongracovej hiši na Turjaškem Trgu.

— (Medvedja rodbina,) obstoječa iz medveda, medvedke in dveh mladičev, nastanila se je na Krimu in se klati okoli Jelenic, pa tudi po ljubljanskem barji. Na gorenji Brezovici pokončala je tri vole, v Dragomeru pa jednega, pa vsem usmrtenim volom pojedli so medvedje samo drob. Pripravlja se velik lov na te neprijetne in nevarne goste.

— (Razpisana) je jedna državna ustanova letnih 300 gl. za učence na živinozdravnišnici na Dunaji, ki so porojeni v Kranjski, Koroški ali pa Primorski, dovršili šest razredov gimnazije ali pa realke z dobrim vspehom. Prošnje za to ustanovo, ki se zamore uživati do konca študij, naj se predlože do 1. novembra t. l. ministerstvu za pouk in bogočastje.

— (Iz Planine) se nam piše: Pretečeno soboto dopoldne vozaril se je nek štirinajstletni pastirček — iz Tolmina doma — pod Grčarjem na jako primitivnem brodu (Flosu), katerega si je bil sam napravil. Brod se je prekopicnil in deček je zginil v kalnej vodi, katera še tu pa tam po našej dolini stoji. Še le proti večeru so ga izrekli ter zanesli v mrtvašnico.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) zboruje v sredo 25. oktobra v Kaiserjevi gostilni „zur hl. Dreifaltigkeit“ (III. Ungarg. Nr. 27) po naslednjem redu: 1. prebere se poročilo o poslednjem zborovanju; 2. g. Ivan Lápanja bere svoj spis: „Zgodovina evropskih stopinjemeritev“; 3. slučajnosti. Vse gg. ude in prijatelje društva vabi k temu zborovanju prav vljudno odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Belgrad 23. oktobra. Na kralja, ki se je po svojem prihodu podal v cerkev, strelila je ženska, kralj nij zadet. Zlodejka je vdova polkovnika Markoviča, ki je bil v Topolski aferi po vojnem sodišču na smrt obsojen in tudi usmrten.

Belgrad 24. oktobra. (Politische Correspondenz.) Po prvem brezvspešnem strelu hotela je napadovalka sprožiti večerjni revolver drugič na kralja, kraljev adjutant pa jej je odvzel smrtonosno orožje. Pod predsedstvom kralja vršilo se je čestitanje deputacij. Mestnemu zastopu zahvalil se je kralj, naglašaje, da stavi v lojaliteto srbskega naroda popolno zaupanje. Zvečer mesto razsvitljeno. Od avstrijskega cesarja in družih vladarjev došli so čestitajoči telegrami. Napadovalka motivirala je pri prvem zaslišanju poskušeni umor iz osebnih razlogov.

Honkong 23. oktobra. Po došlih poročilih je grozovit orkan razdejal večji del Manile.

Petrograd 23. oktobra. Zjutraj ob 3. uri nastal je v Gromoljevi zalogi lesa požar, kateri kljub vsem naporom do 7. ure zvečer še nij bil pogasjen. Storilo se je vse potrebno, da se požar ne razširi.

Mesečni shod kranjskega obrtnega društva.

V Ljubljani 22. oktobra.

Zadnji mesečni shod kranjskega obrtnega društva bil je od društvenikov prav obilno obiskan. Predsedoval je zboru kupčijske komore svetnik, podpredsednik g. Klein.

O prvi točki, namreč o resoluciji dunajskega obrtnega shoda, o preuredbi načrta nove obrtne postave, katero ima skleniti državni zbor v prihodnjem zasedanju, poroča društveni tajnik g. Kunc. Govornik pravi, da ako se prevdari načrt nove obrtniške postave, mora se pripoznati, da je obrtni odsek državnega zbora sicer principijelno vzprijel točke, po obrtnih priporočanih, v postavo, da pa je je uvel tolikanj pomanjkljivo in nedoločno, da v tej obliki postava obrtnemu stanu zdatno koristiti ne more. Postavilo se je v §. 1., da je za rokodelske obrtnije (handwerksmässige Gewerbe) treba dokazati zmožnosti, a rečeno nij, katere obrtnije smatrajo se rokodelskimi.

Napravila so se s tem določilom neka skrivna vratica, da se pri priliki obrtnikom vzame z levico, kar je dala desnica. Ako se preudarijo mnogovrstni vzroki, ki so prouzročili propad obrtnije, iskati je najglavnejši v novošegnji kapitalistični gospodarski politiki, katera podpira nekak neproduktiven del našega kupčijstva na stroške produktivnega obrtnega stanu brez pravega razuma in popolnem neopravičeno, in brž ko ne so ona tajna vratica pripravljena kot zavetje omenjenemu delu kupčevalcev. Velik vzrok propada obrtnije pa je ravno omenjeni del takozvanih konfekcionarjev.

V §. 38. postavnega načrta je rečeno, da daje naznanilo kupčije brez določitve posameznega blaga pravico kupčevati z vsem v prostem prometu dopuščenim blagom. Ako se tedaj tudi za naprej dopušča neomejena kupčija z obrtnimi izdelki, da sme na pr. oni, ki prodaja suho robo, prodajati tudi črevlje in rokavice, da sme vsakdo, ki ima par stotakov premoženja, ali pa tudi ne, brez ovire pričeti kupčijo z obleko, klobuki, kruhom, z jedno besedo z vsemi obrtnimi izdelki, ne bode potem obrtnikom nič pomagano, marveč bode dokaz zmožnosti služil le v to svrhu, da se bodo delavcu, ki hoče pričeti obrtnijo, stavile ovire.

Potrebno je, da se v §. 38. postavnega načrta s točno določbo, ki se ima vzprejeti v ta paragraf, takozvanim magacinskim sleparjem popolnem onemogoči delovanje na škodo obrtnikov. Temu pa je možno v okoliščinah, da se kupčija z obrtnimi izdelki razdeli v razne kategorije, tako da bode v vseh mogočih slučajih obrtniku možno s kupcem stopiti v direktno zvezo. Zato naj se v §. 43. določuje, da so obrtniki zavezani, na vseh svojih izdelkih na vsak le mogoč način označiti svoje ime, naslov in primerno tudi kvaliteto in kvantiteto blaga.

V §. 44. naj se natanko določi, da se uničenje in odstranjenje naslova onega, ki je izdelal blago, smatra in kaznuje kot sleparija, storjena kupcu na škodo. Ko bi se postava določila tako strogo, kar bi moralo biti vsacemu prav, kdor ne slepari sam in se ne sramuje svojih lastnih izdelkov, zvedelo bi občinstvo kmalu imena vseh sleparjev, katerih deviza je „slabo in ceno“ in njih rokovnjaštvo imelo bi kratke noge. Odpravila bi se ob enem tudi tista produkcija, za katero se uporabljajo ženske in otroci, in katera največ škoduje obrtnemu stanu.

Manj škoduje obrtnikom fabriška industrija, nego konfekcionarji, kateri, kakor se lahko dokaže, uničujejo obrtnike in se bogatijo z uporabljenjem sleparskih sredstev, kakor tudi z uporabljenjem konkursov.

Saj imamo vendar jasnih dokazov, da povsod, kamor pride konfekcionar, tujec, večidel žid, ne daje v tistem kraju, kjer prodaja, nobenega zaslužka delavcem, ker dobiva vse izdelke le iz krajev, kjer je ljudstvo primorano delati za neznan plačo, in kjer se vse človeške slabosti uporabljajo le v lastni prid židov. Le malo časa premine, in že gospodari žid nad vsemi obrtniki, šopiri se bolj in bolj, in ko je žid vse obrtnike in občinstvo dovolj oškodoval, izgine kakor kafa.

Znano je, da se terjatvam obrtnikov protivijo celo kupci, kateri po omenjenih pritožbah niso nič prizadeti, v interesu svobodne kupčije. Ako se jim stvar razjasni, sprevideli bodo, da soliden in pravi trgovec trpi jednako zaradi nesolidne konkurence kupčevalcev omenjene vrste, ki smejo razen obrtnih izdelkov prodajati tudi vsake vrste kupčijskega blaga, in pritožbe trgovcev samih v najvažnejših mestih, na Dunaji, v Pragi, v Brnu, Lincu in drugod o oslabilosti solidnih in imenitnih trgovskih hiš, o poizgubi pravega kupčijskega duha so jasen dokaz, da govoré oponenti obrtnikov le iz nevednosti.

Kupčija je dvojna, na debelo in na drobno, ali en gros in en detail. Velika kupčija ali trgovina je velevažna in mejnarodna, in resnica je in mora biti, da se jej ne stavijo niti najmanjše ovire in merodajne so jej le splošne državne razmere in politika, kar tudi obrtniki popolnem pripoznamo.

Mala kupčija (Kleinhandel) pa obstoji iz 14 kategorij, po katerih se prodaja na drobno in h katerim pride 15. kategorija, kupčija z mešanim blagom, ki obseza največji del ali vse izdelke 14 kategorij.

Mej vso to kupčijo najdemo le v kakih 3 kategorijah obrtne izdelke, in pri teh ima obrtnik ali izdelavec lasten interes, da pridejo v kupčijo. Od kar pa imamo obrtno svobodo, godi se tako, da se je ustanovila posebna klika, takozvani konfekcionarji, kateri nimajo niti fabriških zalog niti niso obrtniki. pa kupčujejo z vsemi obrtnimi izdelki na pr. s čevlji, obleko, klobuki, rokavicami in imajo sploh celo mešanico obrtnih izdelkov. Samo eden tak konfekcionar poškoduje vse stalne obrtnike v srednje velikem mestu. Nikakor tedaj nij pravično, da se podpirajo ljudje, kateri niso niti za pravo kupčijo niti za obrt, in da smejo škodo delati velikej večini državljanov, kateri so se učili obrti, žive stalno v mestih in redno plačujejo davek, mej tem ko konfekcionarji le takrat prihajajo, kadar je žetev, plačujoč davek samo za par mesecev, strženi denar pa odnesejo iz mesta.

Isto tako so tudi nekateri kupčevalci, kateri ne prodajejo le blaga iz zalog, ampak ga brez obrtne pravice izdelujejo sami po zakonih obrtnikov ali po delavcih, in ravno tako sprejemajo naročila kakor obrtniki. (Konec prih.)

Dunajska borza

dné 24. oktobra.

Papirna renta	76 gld. 55	kr.
Srebrna renta	77 " 30	"
Zlata renta	95 " —	"
5% marcna renta	92 " 20	"
Akcije narodne banke	833 " —	"
Kreditne akcije	309 " —	"
London	119 " 20	"
Srebro	— " —	"
Napol.	9 " 46	"
C. kr. cekini	5 " 66	"
Nemške marke	58 " 35	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 118	" 75
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170	" 75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95 " 55	"
Ogrska zlata renta 6%	119 " 15	"
" " " 4%	87 " 35	"
" " " papirna renta 5%	86 " 45	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 " —	"
Dunava reg. srečke 5%	115 " 50	"
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 " 40	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97 " 75	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106 " 25	"
Kreditne srečke 100 gld.	174 " —	"
Rudolfove srečke 10 "	18 " 75	"
Akcije anglo-avstr. banke 120 "	125 " 25	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	231 " 90	"

Ravnokar začena izhajati

Elektro-technische Bibliothek

v kakih 10 knjigah à 15 pol po 1 gld. 80 kr. za knjigo. Naročila sprejema

(682) J. GIONTINI v Ljubljani.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armich.

LA MODE UNIVERSELLE

Journal illustre des dames

s francoskim tekstom, priloga v hrvaškem jeziku, za četrto leta gld. 2.50 loco.

Številka na ogled pri

(681) J. Giontini v Ljubljani.

TOMAŽ VELKAVRH,

(680—1) vrtnar, Dunajska cesta št. 23 (Bairischen Hof), se priporoča za naročila, da na pokopališčih

grobe s cveticami in z venci olepša.

Divjih kostanjev in želoda

vsako mero kupujeta trgovca

Matič in Pliker

(671—5)

v Celji, Kolodvorske ulice št. 97.

Št. 15.511.

(679—1)

Razglas.

Izvrševaje ukaz visocega c. kr. deželnega predsedstva od 14. oktobra t. l. št. 2147/Pr. in opiraje se na §. 25 volilnega reda za državni zbor se javno naznanja, da je imenik volilcev za volitev jednega državnega poslanca, ki ga ima mesto Ljubljana dne 9. novembra t. l. izvoliti,

od 24. do vštete 31. dne t. m.

v magistratnem ekspeditu razpoložen za splošno pregledovanje.

Ugovori zoper ta zapisnik, bodi si, da je vanj kdo za volitev neopravičeno upisan ali da je izpuščen kdo, ki ima volilno pravico, morajo uložiti se najpozneje do zadnjega gori določenega, t. j. 31. dne t. m. Ugovori po preteku tega dne uloženi, se bodo zavrnilo kakor prekasni.

Volilne izkaznice se bodo volilcem o pravem času poslale; ko bi pa kateri volilec izkaznice iz katerega koli uzroka vsaj 24 ur pred volitvenim dnem ne bil dobil, naj se sam oglasi zaujo pri podpisnem uradu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 22. oktobra 1882.

Župan: Grasselli.

Marijinceljske

kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci,

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodeci, zgago, da se ne nareja pecak in pčero in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boji (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodeci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vratu, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimnovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Michael Guglielmo. V Celji: lekar J. Kupferschmid. V Kranju: lekar Drag. Šavnik. V Kamniku: lekar Josip Močnik. V Radovljici: lekar A. Roblek. V Sežani: lekar Ph. Ritschel. V Črnomlju: lekar Ivan Blažek.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vrisane besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobice utisneno sodnijsko spravljenno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—59)

Elektropatično blago.

V raznih državah patentirano in postavno varovano.

Po principu Volta-jevega sklada in uvaževaje therapeutične učinke na živce izdelujem uložne podplate, hrbtnske plošče itd., katere so se po mnogih skušnjah obnesle prav uspešno pri mrzlih nogah, revmatičnih, protinskih bolestitih, pričienjajočih se boleznih v hrbtnem mozgu in drugih živcih.

Elektropatični uložni podplati, dejani mej nogovico in čevlji. Pri naročilu naj se pove natanko mera nogi.	10 mark za par.
Elektropatične čeljustne plošče	6 " " " " " "
" " " hrbtnske " (položene ob sam život)	12 " " " " " "
" " " želodčne pasice, " " " " " "	12 " " " " " "
Elektropatični životni pasovi " " " " " "	20 " " " " " "

August Wienand v Pforchajmu (Baden),

tovarna električnega in elektropatičnega blaga.

Iščejo se zastopniki za vsa večja mesta.

(676—1)

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1. glavni dobiček gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobiček gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobiček gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. 10.000 — 4 à gld. 5000 — 5 à gld. 3000 — 15 à gld. 1000 — 30 à gld. 500 — 50 à gld. 300 — 50 à gld. 200 — 100 à gld. 100 — 200 à gld. 50 — 542 à gld. 25, — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev,

razven tega še mnogo drugih postranskih dobitkov, obstoječih v stvarih, ki so jih podarili razstavljalci.

Cena jednemu lozu 50 kr.

(638—9)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštino naj se pošiljajo na

loterijski oddelek tržaške razstave,

Plazza Grande št. 2 v Trstu.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.